

Program monitoringa karakteristika sredstava za ishranu bilja za 2023. godinu*

Program je objavljen u "Službenom listu CG", br. 44/2023 od 25.4.2023. godine.

Programom monitoringa karakteristika sredstava za ishranu bilja (u daljem tekstu: Program) određuju se vršioци, broj i vrsta uzoraka, način uzimanja uzoraka i vrsta ispitivanja.

Cilj Programa je provjera ispravnosti sredstava za ishranu bilja u prometu i upotrebi na osnovu odabranih tipova sredstava za ishranu bilja koja se nalaze na tržištu i/ili pri upotrebi radi provjere jesu li njihove fizičko-hemijske osobine u skladu sa etiketom koja ih prati u prometu i/ili upotrebi. Svaka promjena u sredstvu za ishranu bilja može dovesti do promjene efikasnosti ili opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu kao i primjena koja nije u skladu sa datim uputstvom.

Program ima za cilj utvrđivanje nepravilnosti radi sprovođenja pravovremenih aktivnosti odnosno povlačenja sredstava za ishranu bilja iz prometa u cilju otklanjanja potencijalne opasnosti.

Program obuhvata uzorke najzastupljenijih (dominantnih) tipova sredstava za ishranu bilja na tržištu Crne Gore.

Monitoring se vrši kako zbog provjere sredstava za ishranu bilja u prometu, tako i provjere fizičko-hemijskih osobina u skladu sa deklaracijom.

Program je osmišljen tako da obuhvata 20 uzoraka sredstva za ishranu bilja na tržištu sa različitim odnosima makro i mikro elemenata i/ili radioaktivnosti i druge parametre što daje bolji uvid u ispravnost i usklađenost.

Pri izboru uzimaju se u obzir sljedeći faktori: tipovi sredstava za ishranu bilja, primarna i sekundarna hraniva, zastupljenost na tržištu, upotreba, nepostojanje podataka o ispitivanju kvaliteta i ispravnosti sa našeg tržišta i dostupnost analitičkih metoda.

Uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka, a u skladu sa analizom rizika, kako slijedi:

Sistem rangiranja rizika	
Monitoring	Vrsta monitoringa
Nizak nivo rizika: - ne postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci monitoringa drugih država); - nizak nivo očekivanih nepravilnosti; - upotreba je manje zastupljena.	Rutinsko uzimanje uzoraka u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija.
Srednji nivo rizika: - postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci monitoringa drugih država); - očekivana pojava nepravilnosti; - upotreba većim dijelom zastupljena; - narastajući priliv i promovisanje upotrebe iz novih izvora.	Rutinsko uzimanje uzoraka u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija, radi praćenja prethodnih rezultata.
Visok nivo rizika: - skoriji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci monitoringa drugih država); - dokaz da upotreba može biti opasna za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu; - očekivana pojava promjene efikasnosti sredstva odnosno neefikasnosti, a koja je od izuzetnog značaja za neku primjenu.	Godišnji monitoring za sredstva za ishranu bilja sa značajnom upotrebom i/ili ciljani monitoring za identifikovane probleme.

Parametri koji su uzeti u obzir prilikom izrade programa su:

- broj korisnika;
- statistički podaci o potrošnji;
- zastupljenosti na uvozu;
- upotreba u poljoprivrednoj proizvodnji;
- kapaciteti laboratorija, primijenjene metode;
- broj skladišta, veleprodaja, uvoznika i maloprodaja sredstava za ishranu bilja.

Uzorke sredstava za ishranu bilja uzimaju fitosanitarni inspektori.

Ispitivanje uzoraka vrše ovlašćene laboratorije u skladu sa Zakonom o sredstvima za ishranu bilja i Pravilnikom o tipovima đubriva, uslovima za amonijum-nitratna đubriva visoke koncentracije azota, načinu označavanja i pakovanja đubriva ("Službeni list CG", broj 32/15).

Izvjestaji o ispitivanju sa rezultatima ispitivanja dostavlja se inspektorima koji su uzeli uzorak i organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava).

Izvjestaji o ispitivanju, osim rezultata ispitivanja treba da sadrže i kvantifikovane podatke o izvršenim ispitivanjima koje su korišćene u skladu sa procedurama kontrole kvaliteta odnosno navodi se što je analizom utvrđeno uz obrazloženje tog rezultata.

Ako uzeti uzorci ne ispunjavaju utvrđene uslove, ponoviće se uzimanje uzoraka na zahtjev laboratorije.

Tipovi mineralnih đubriva koja će se analizirati:

- prosta neorganska đubriva sa primarnim hranivima;
- složena neorganska đubriva sa primarnim hranivima;
- tečna neorganska đubriva;
- neorganska đubriva sa sekundarnim hranivima;
- neorganska đubriva sa mikro-hranivima;
- inhibitori nitrifikacije i urease;
- materijali za kalcifikaciju.

Za sprovođenje Programa odgovorna je Uprava, a broj uzoraka može se povećati prema sredstvima utvrđenim Programom fitosanitarnih mjera, na osnovu mogućeg rizika u skladu sa datim parametrima.

Fitosanitarni inspektori uzimaju uzorke prilikom uvoza i objektima registrovanim za promet sredstava za ishranu bilja na veliko i malo.

Ako se prilikom uzimanja uzorka zahtijeva naknada za uzete uzorke, faktura se ispostavlja Upravi, po tržišnoj cijeni na dan uzimanja uzorka, uz fakturu se prilaže i zapisnik inspektora kojim se konstatuje zahtjev za naknadu uzetih uzoraka.

Za neispravne uzorke preduzimaju se odgovarajuće propisane mjere u skladu sa zakonom.

Nosioci (Uprava) i izvršioc program (inspekcija i laboratorije) obavezni su u skladu sa svojim nadležnostima napraviti izvještaj o sprovođenju Programa:

- Ovlašćena laboratorija – izvještaj o izvršenim ispitivanjima uzoraka uzoraka i
- Odsjek za fitosanitarnu inspekciju – izvještaj o sprovođenju plana uzorkovanja, broju uzetih uzoraka i preduzetim inspekcijskim mjerama za svaki neispravni uzorak;
- Odsjek za sredstva za ishranu bilja – završni izvještaj o sprovođenju Programa.

Troškovi za sprovođenje ovog programa, sa poštanskim troškovima nastalim po osnovu ovog programa padaju na teret Uprave.

Sredstva za sprovođenje ovog programa obezbijedena su Budžetom Crne Gore za 2023. godinu Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (organizacioni kod 41107) – Program 16 002 Poljoprivreda, Potprogram 16 002 005 - Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi, Aktivnost 16 002 005 001 Upravljanje i administracija Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Aktivnost 16 002 005 004 Program fitosanitarnih mjera, a u skladu sa Programom fitosanitarnih mjera za 2023. godinu.

Ovaj program objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

* U ovaj Program prenešena je obaveza, sprovođenja, praćenja i vršenja službenih kontrola propisana članom 32 tačka 4 Uredbe (EU) 2019/1009 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 5. juna 2019. o utvrđivanju pravila o stavljanju sredstava za ishranu bilja EU-a na raspolaganje na tržište i o izmjenama Uredbi (EZ) br. 1069/2009 i (EZ) br. 1107/2009 i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 2003/2003.

Broj 04-313/23-4285/2

Podgorica, 19. aprila 2023. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.